Näkökulmia viennin edistämiseen

Valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaoston kuuleminen
10.11.2023

Elinkeinoelämän keskusliitto

Maailman muutos lisää tarpeita…

- Sodat, geopolitiikka ja geotalous haastavat
  - Häiriöt, pakotteet, vienninrajoitukset, strateginen autonomian tarve…
- Luvassa on enemmän protektionismia ja blokkiutuminen etenee
  - Vientirajoitukset kasvussa, yritystuet kasvussa…

EK viesti:

- ***Vienninhartioiden kasvattaminen välttämätöntä*** *– resilienssikysymys, talouden kriisinkestävyys – hyvinvointikysymys, velkaantumisen katkaiseminen*
- ***Riskejä vähennettävä*** *– vähennettävä riippuvuuksia ja tätä kautta haavoittuvuutta*
- ***Muutos luo myös mahdollisuuksia*** *– vahvistuvat kumppanuudet, tuotantoketjujen hajauttaminen, markkinoiden uusjako*

Vienninedistäminen avainasemassa onnistumisessa!

…oma kone on laitettava kuntoon

- Huomio Team Finland-kokonaisuuteen – kotimaan ja ulkomaan vienninedistämisen yhteyttä ja toimivaa palvelupolkua korostettava
- Resurssit ja laatu turvattava – kohti verrokkimaiden tasoa, markkinoiden priorisointia ja resurssien tehokasta käyttöä
- Uudistamisessa edettävä evoluution kautta – järjestelmää ei saa halvaannuttaa
- Yhteiset tavoitteet, mittarointi ja tähän liitettävät kannusteet
- Johtamista selkeytettävä, mutta yhteistyön syventämisen kautta
- Järjestelmän reaktiokyvyn parantaminen
- Elinkeinoelämän osallisuuden vahvistamista eri tasoilla

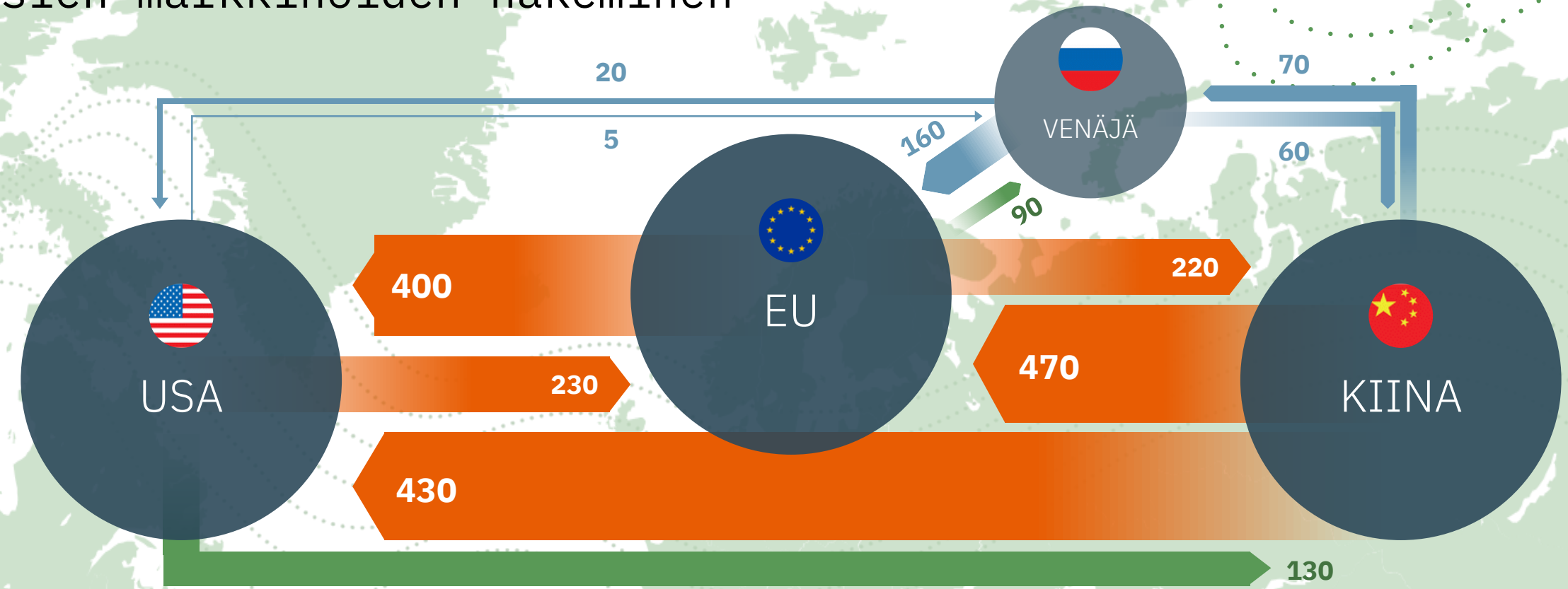
Sisäpelin sijaan kaikki energia saatava nopeasti ulkopeliin.

Tausta-aineistoa viennin ja kv-kaupan tilanteesta

Irti fossiilienergiasta
Puolijohteiden saatavuus
Tarve purkaa Kiina-riskiä
Uusien markkinoiden hakeminen

Yhdysvaltain ja EU:n suhde?
Kiinan ja Venäjän suhde?

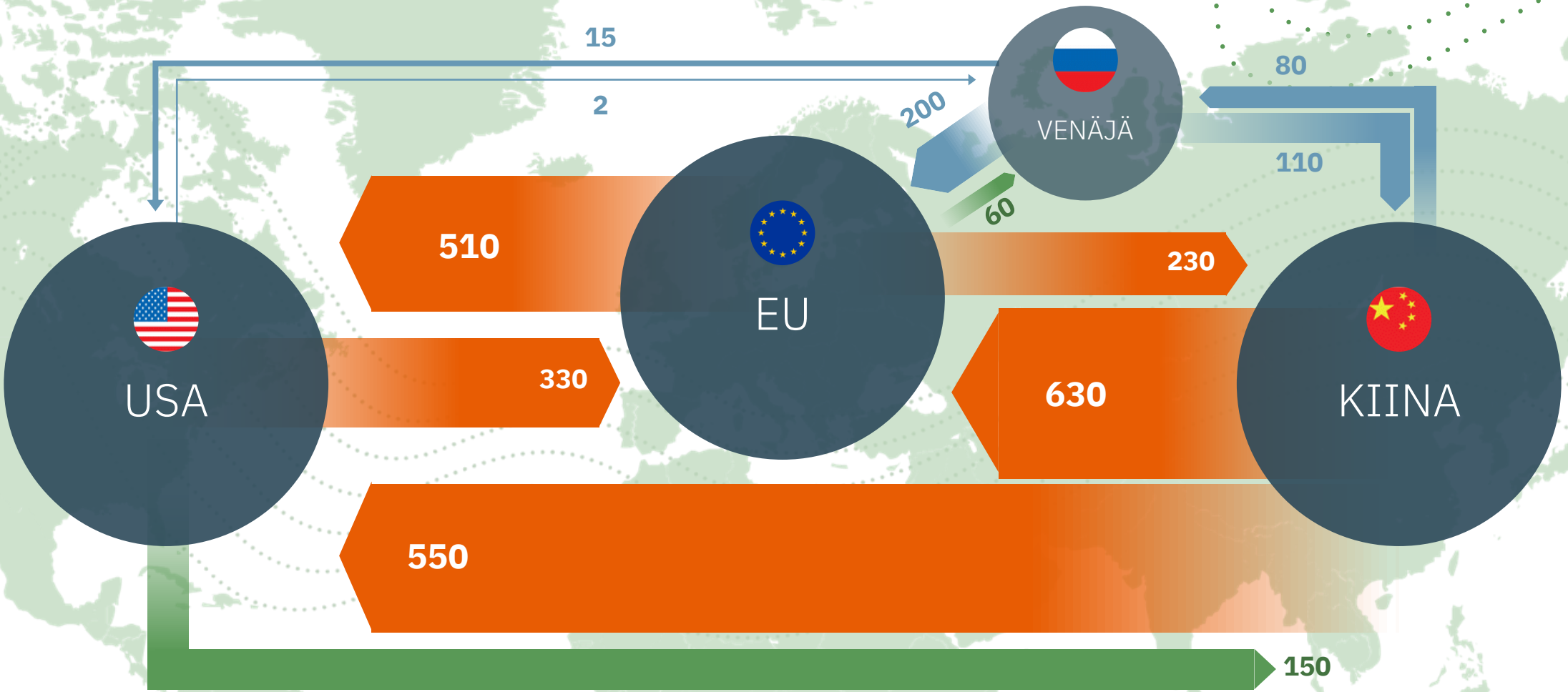

Kauppavirrat maailmantaloudessa 2021 (mrd. €)

Lähteet: Eurostat, US Census, General Administration of Customs in China

Kauppavirrat maailmantaloudessa 2022

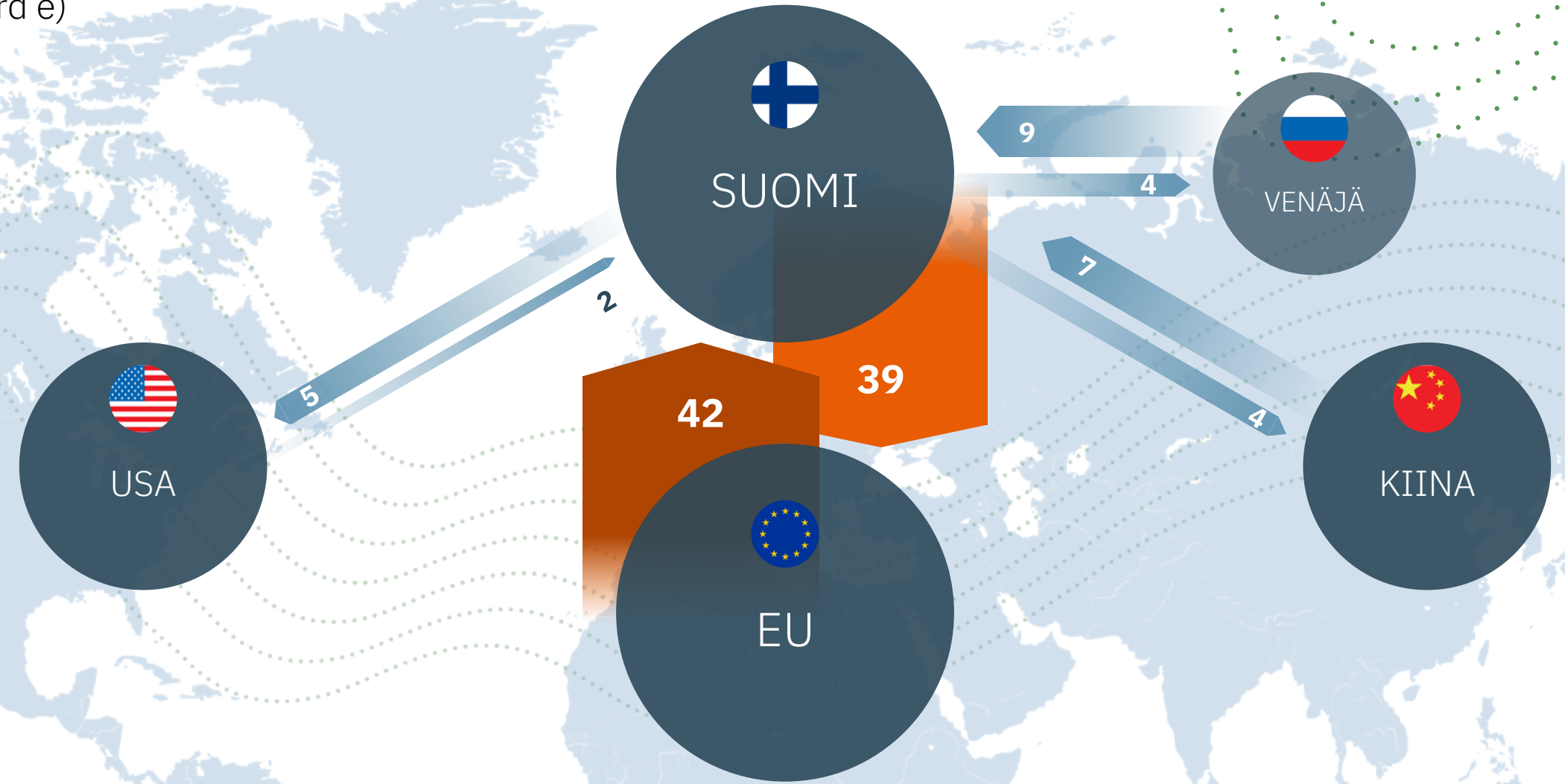
(Mrd. €)

Lähteet: Eurostat ja Comtrade

Suomen tavaratuonti ja -vienti 2021

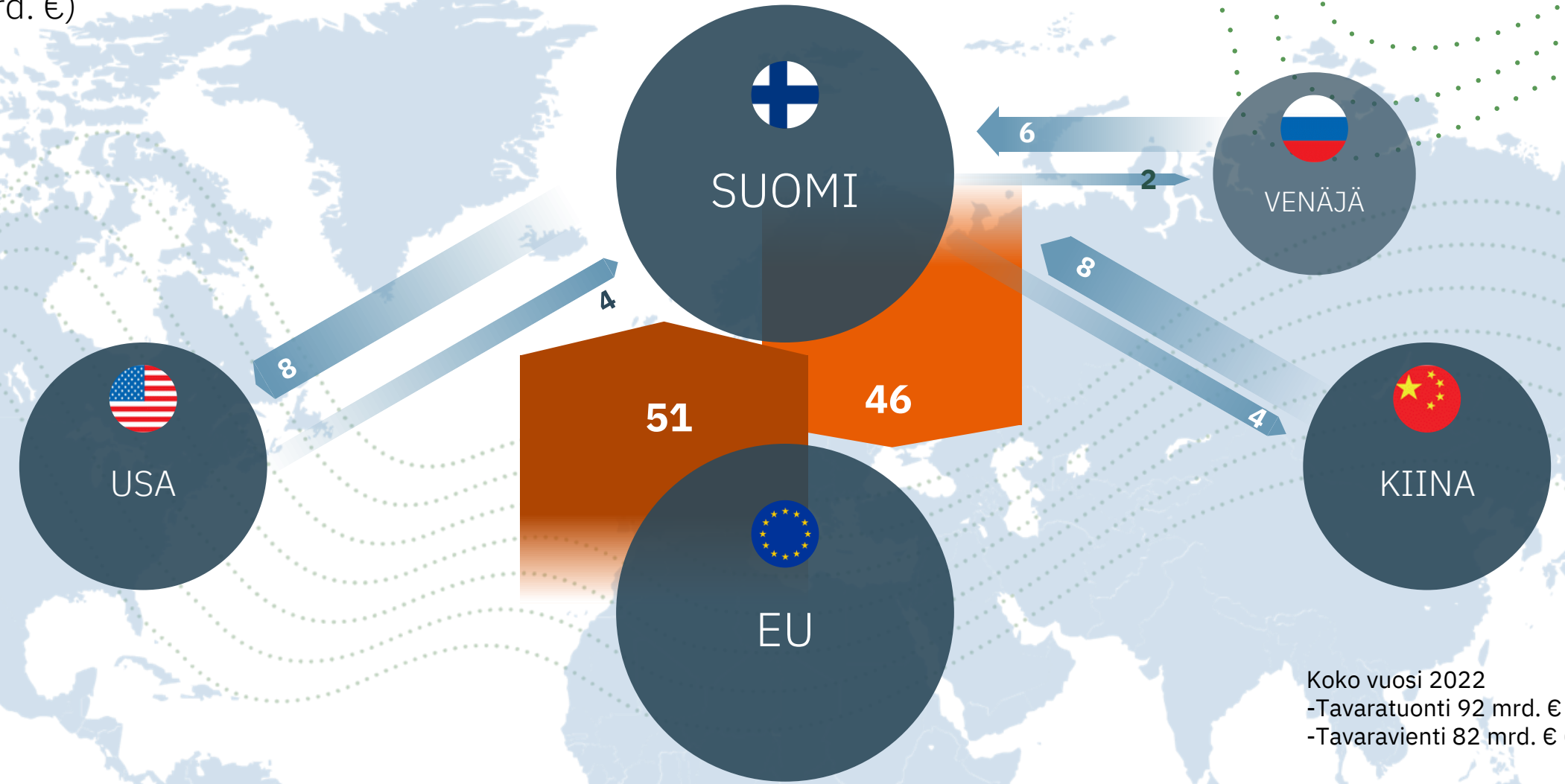
(mrd e)

Lähde: Tulli

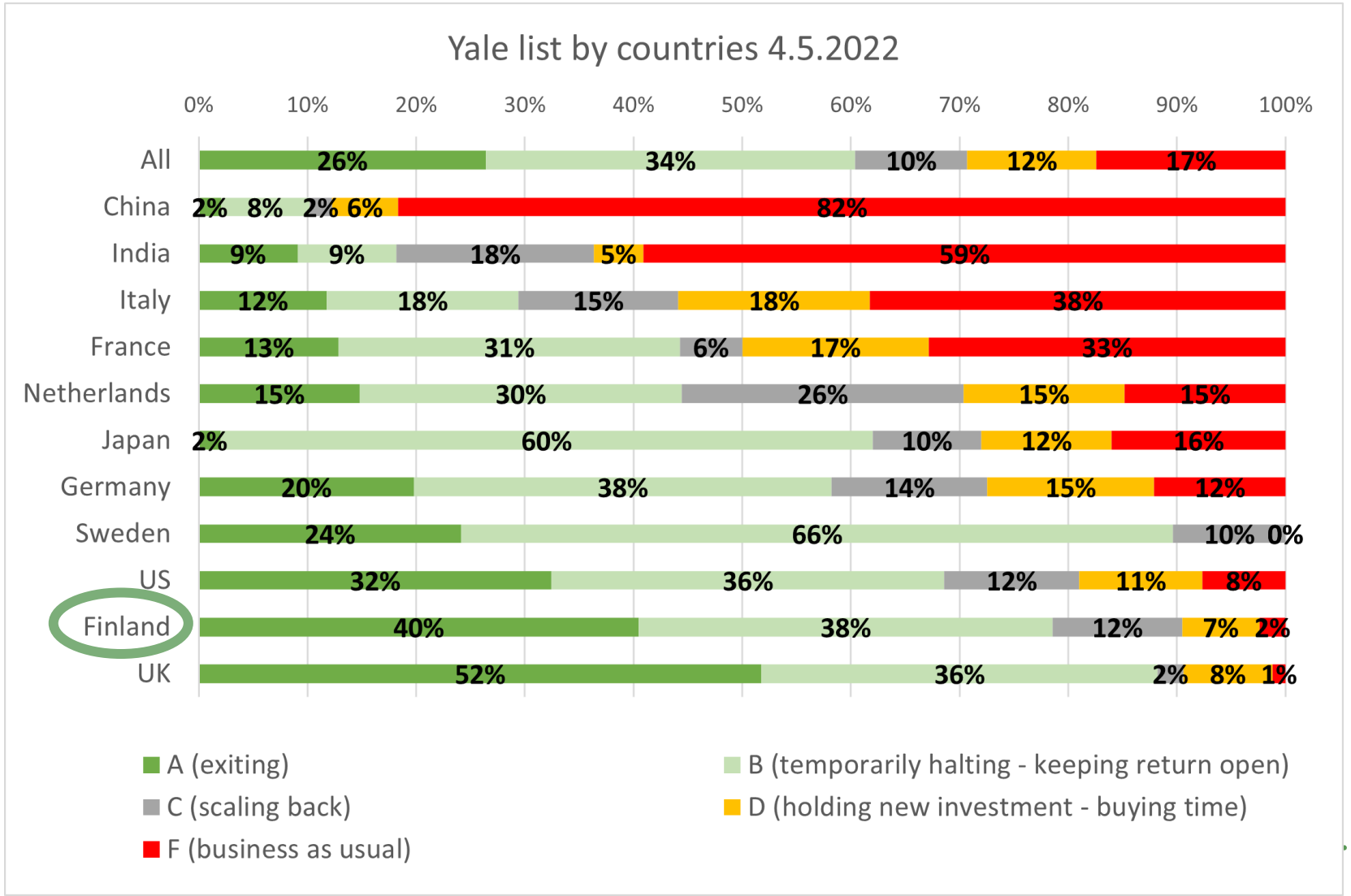
Suomen tavaratuonti ja -vienti 2022

(Mrd. €)

Koko vuosi 2022
-Tavaratuonti 92 mrd. € (+27 %)
-Tavaravienti 82 mrd. € (+19 %)

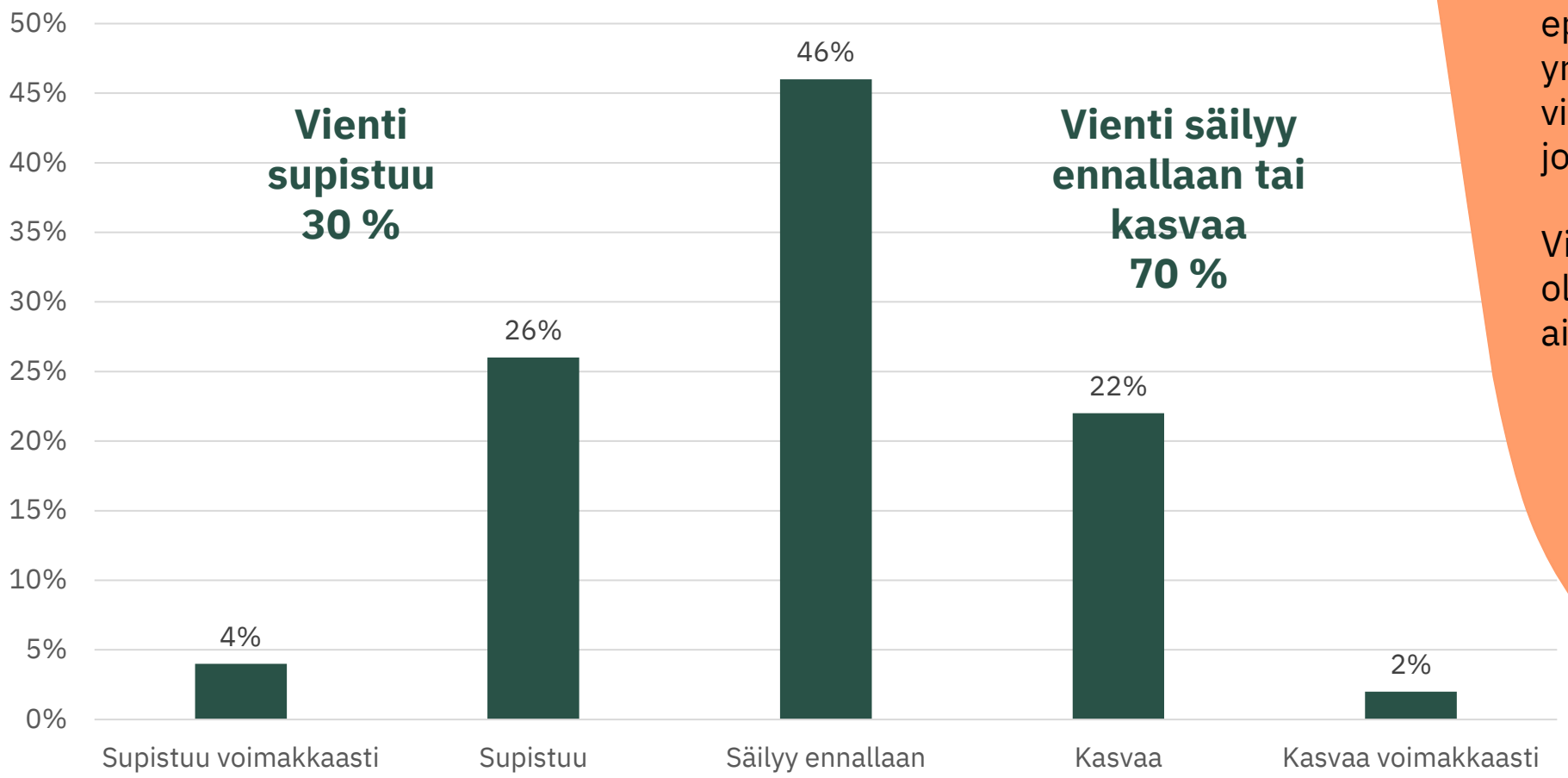
Lähde: Tulli

Suomalais-yrityksillä vahva exit Venäjältä

Vientitila – viennin suunta?

Miten arvioitte yrityksenne viennin kehittyvän seuraavan 6 kuukauden aikana?

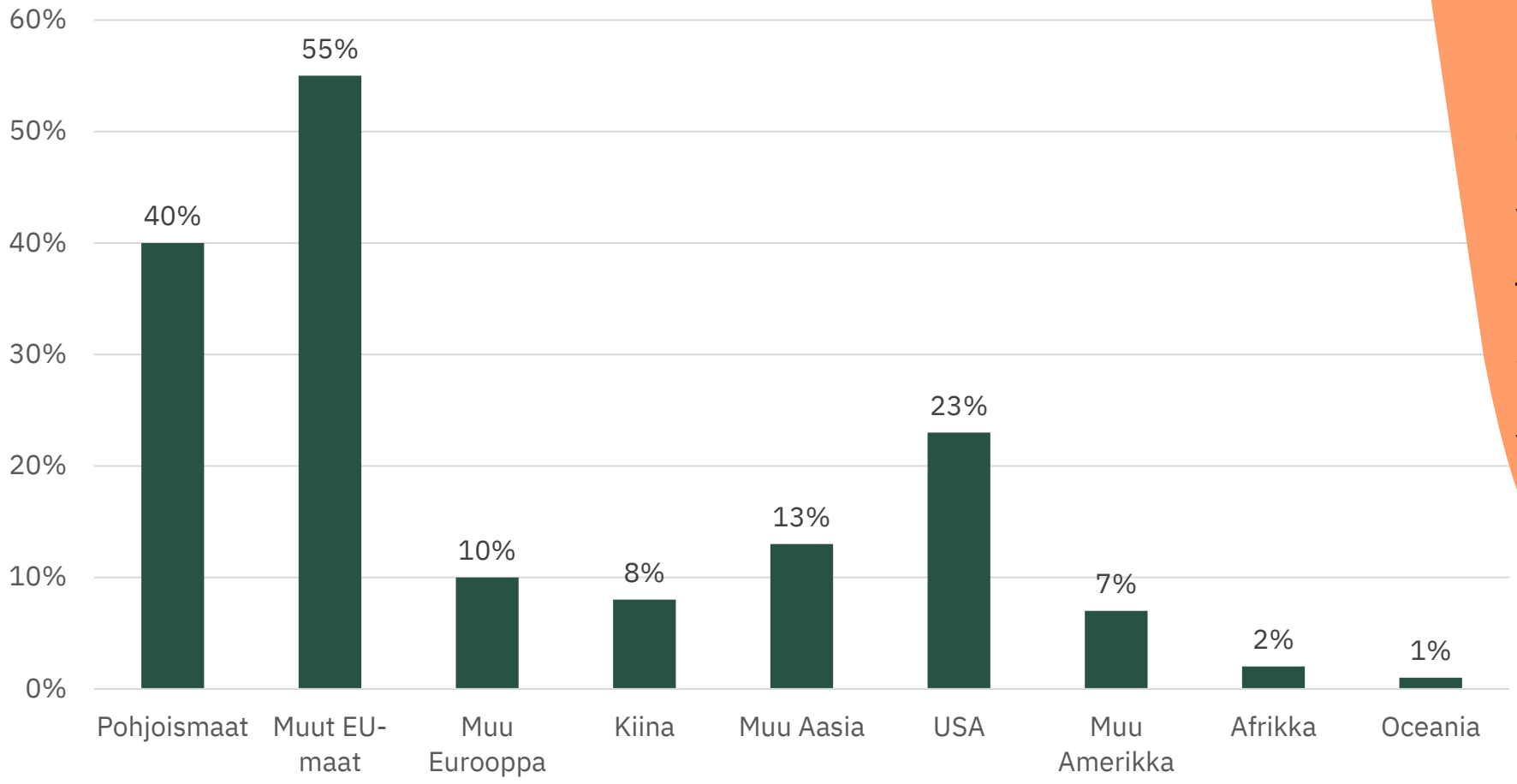

Maailmantalouden epävarmuudesta huolimatta yrityksistä peräti 70 % uskoo viennin säilyvän ennallaan tai jopa kasvavan.

Vientimme ei vaikuttaisi olevan hyytymässä aivan hetkessä.

Vientimarkkinat – mistä kasvua?

Millä markkinoilla tai missä maissa arvioitte vientinne kehittyvän parhaiten seuraavan 6 kuukauden aikana?

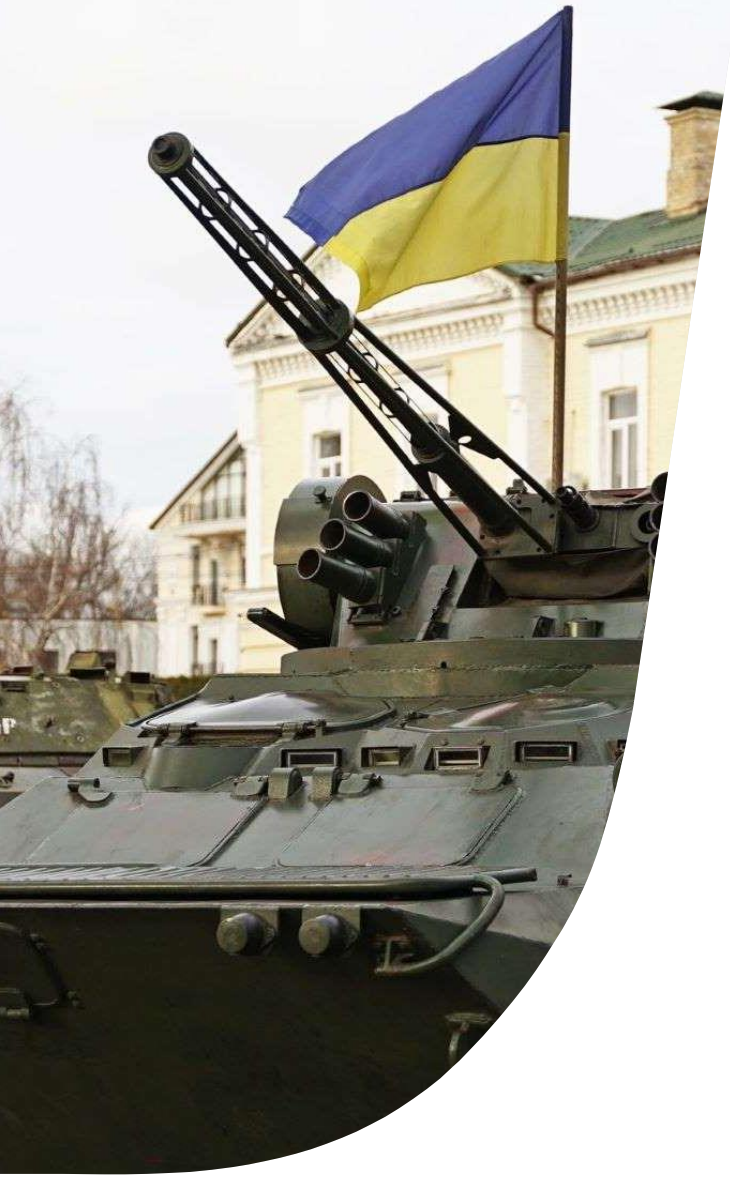

Suomen viennin päämarkkinat yhä Euroopassa kuten Ruotsi, Saksa ja Britannia. Näiden kysyntään uskotaan yhä.

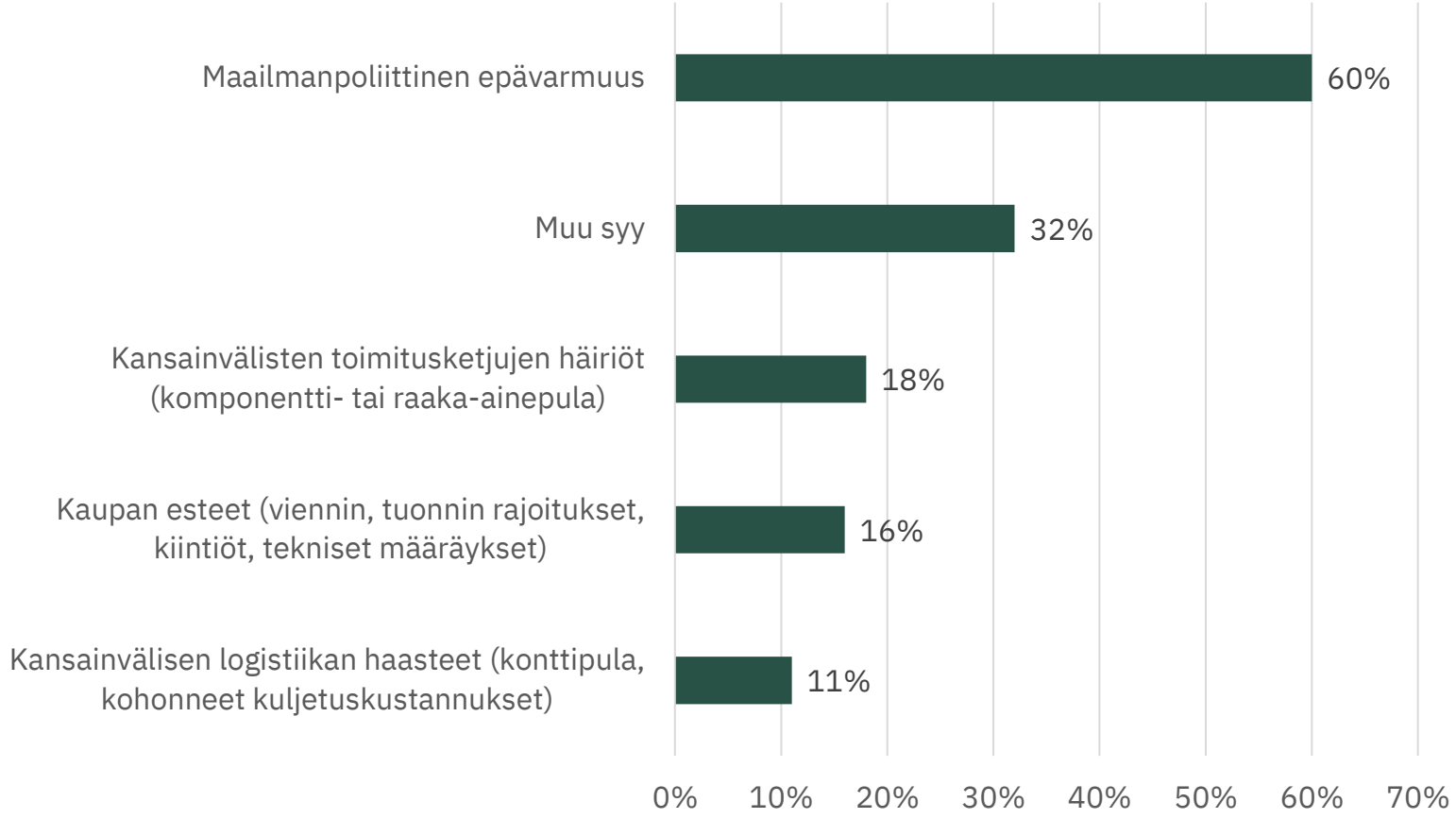
Kiinan epävarmuus alkaa näkyä varovaisina kasvu-odotuksina.

Viennin USA:aan uskotaan jatkuvan vahvana.

Suomen vientiä on monipuolistettava ja uusia vientimaita löydettävä.

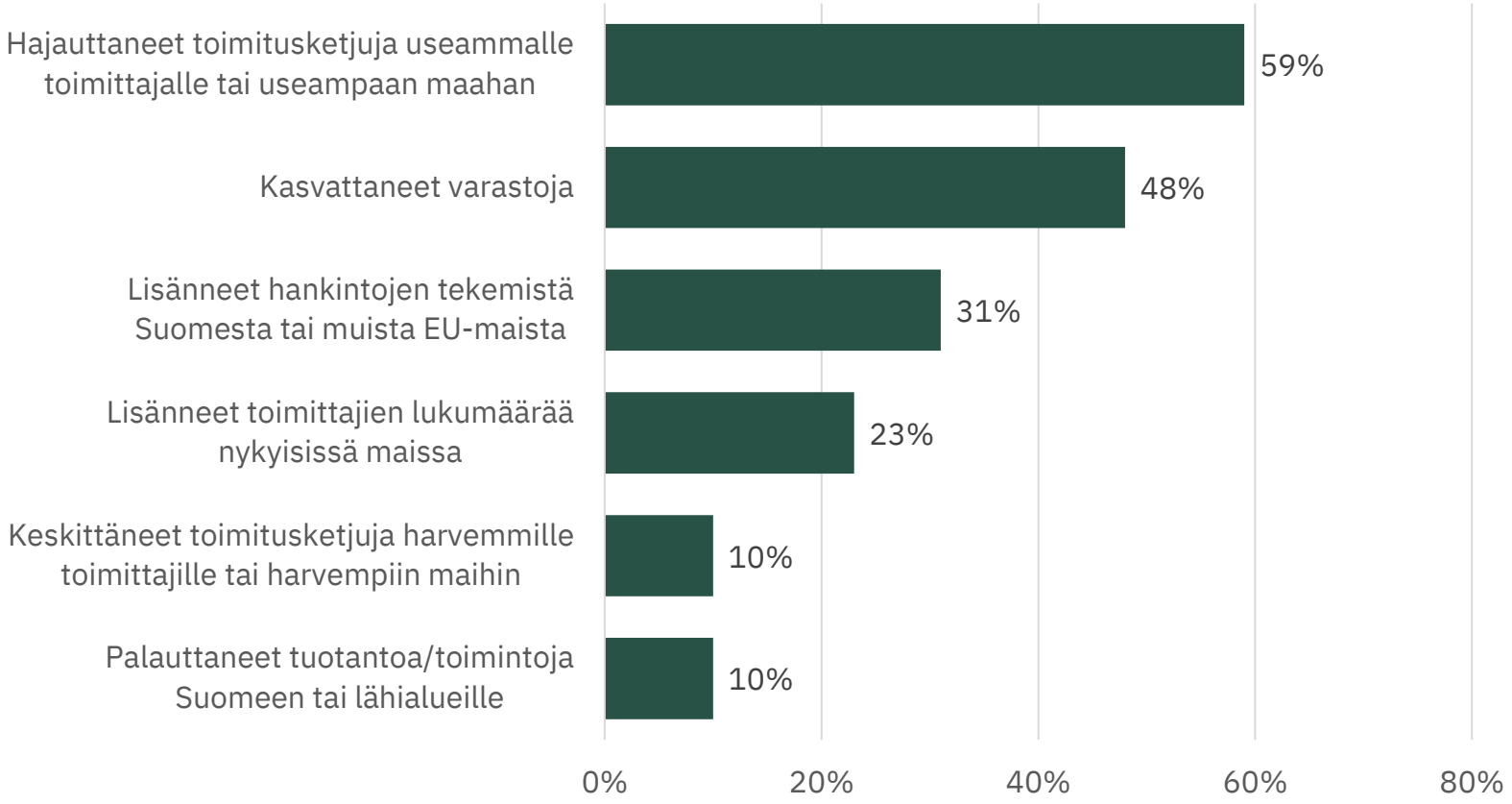

Maailmanpoliittinen epävarmuus vaikeuttaa viennin kasvua

Lähde: EK:n Vientibarometri 20.9.2023
https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/ekn-vientibarometri/

45 % kyselyyn vastanneista yrityksistä tehnyt muutoksia toimitusketjuihin viimeisen vuoden aikana

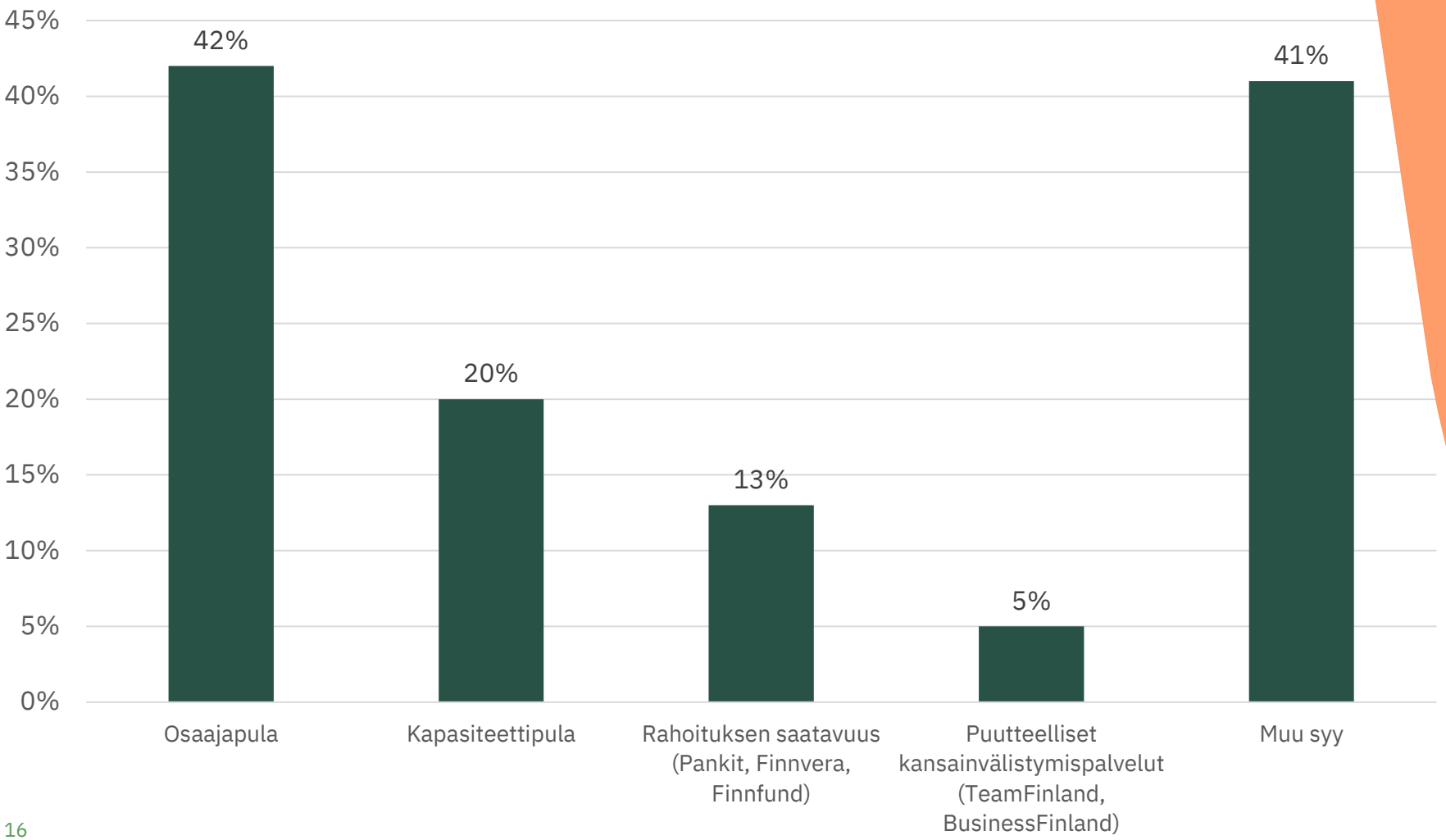

Lähde: EK:n Vientibarometri 20.9.2023
https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/ekn-vientibarometri/

Viennin kilpailukyky – mikä jarruttaa vientiä meillä?

Mitkä syyt kotimaassa vaikeuttavat vientinne kasvua?

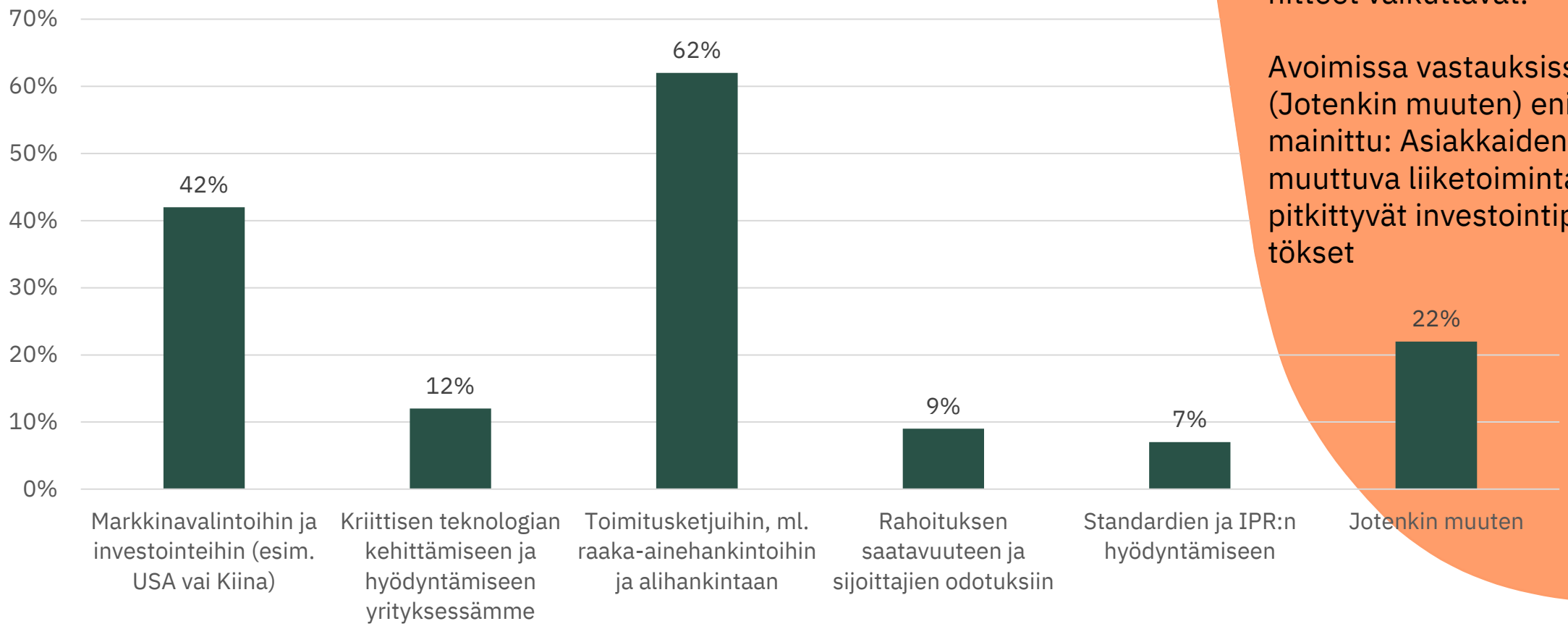
Osaajapula on jatkuva haaste, joka tuntuu nyt myös kapasiteettipulana.

Avoimissa vastauksissa (Muu syy) korostuu huoli kustannusten noususta kuten raaka-aineiden ja komponenttien, energian hinnat ja saatavuus.

Työvoiman saatavuuden ja hintakilpailukyvyn varmistaminen korostuu.

Vientimarkkinat – miten geopolitiikka tuntuu viennissä?

Miten suurvaltapolitiikka käytännössä vaikuttaa yrityksenne liiketoimintaan?

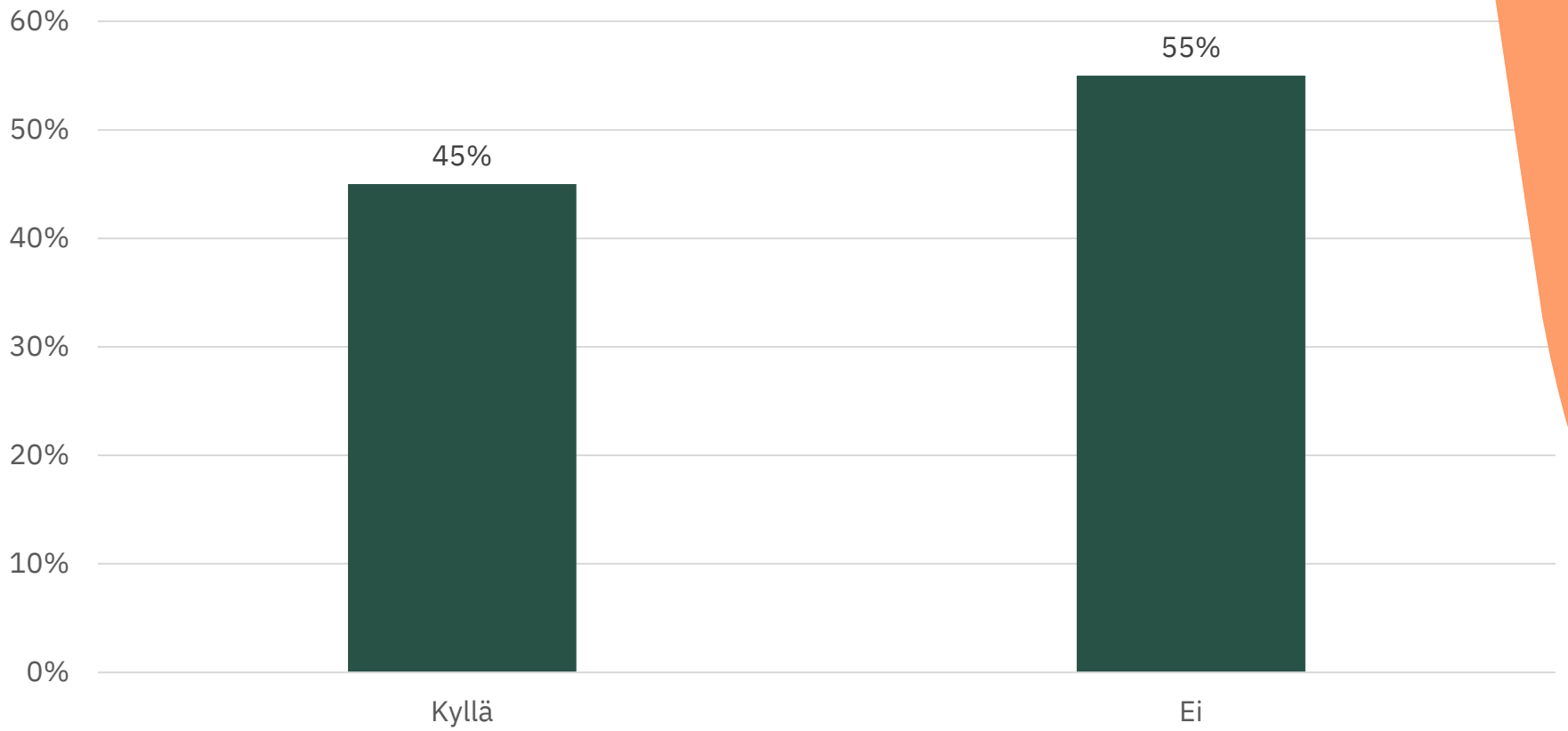

Merkittävä osa yrityksistä jo kokee, että niiden markkina- ja toimittajavalinnoissa sekä toimitusketjuissa suurvaltajännitteet vaikuttavat.

Avoimissa vastauksissa (Jotenkin muuten) eniten mainittu: Asiakkaiden muuttuva liiketoiminta ja pitkittyvät investointipäätökset

Geotalous – muutokset toimitusketjuissa?

Onko yrityksessänne toteutettu viimeisen vuoden aikana toimitusketjuihin kohdistuvia muutoksia?

Osa yrityksistä teki jo muutokset koronan johdosta 2020 alkaen.

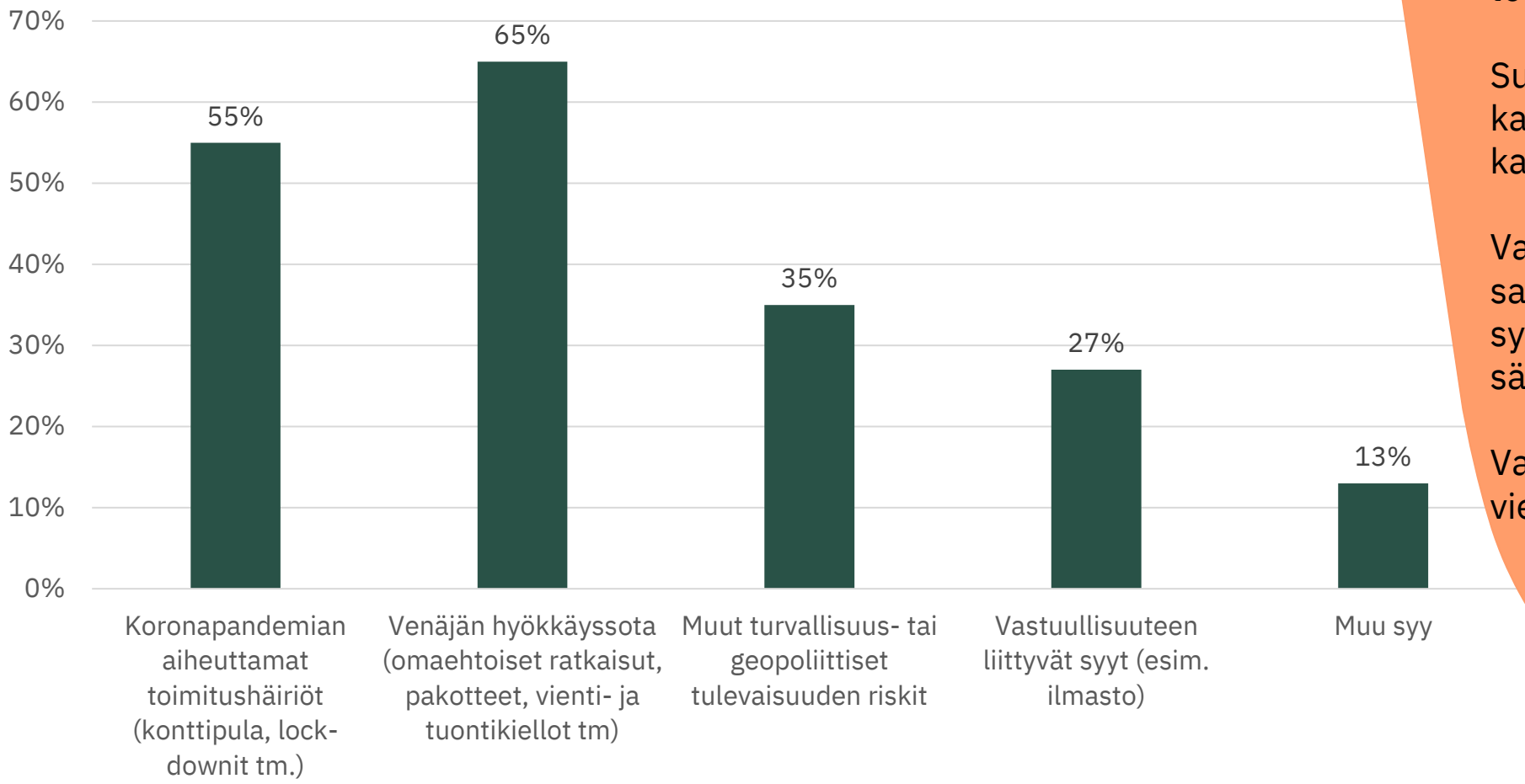
Venäjän hyökkäyssota pakotteineen vaikuttaa nyt.

Suurvaltajännitteet ja Kiinan talouden suunta ovat epävarmuutta kasvattava syy.

Yritysten sopeutuminen geotalouteen jatkuu väistämättä liiketoiminnan muutoksina.

Geotalous – muutokset toimitusketjuissa?

Mitkä syyt ovat vaikuttaneet toimitusketjujenne muutoksiin?

Jo koronarajoitukset ja Venäjän hyökkäyssota pakottivat muutoksiin toimitusketjuissa.

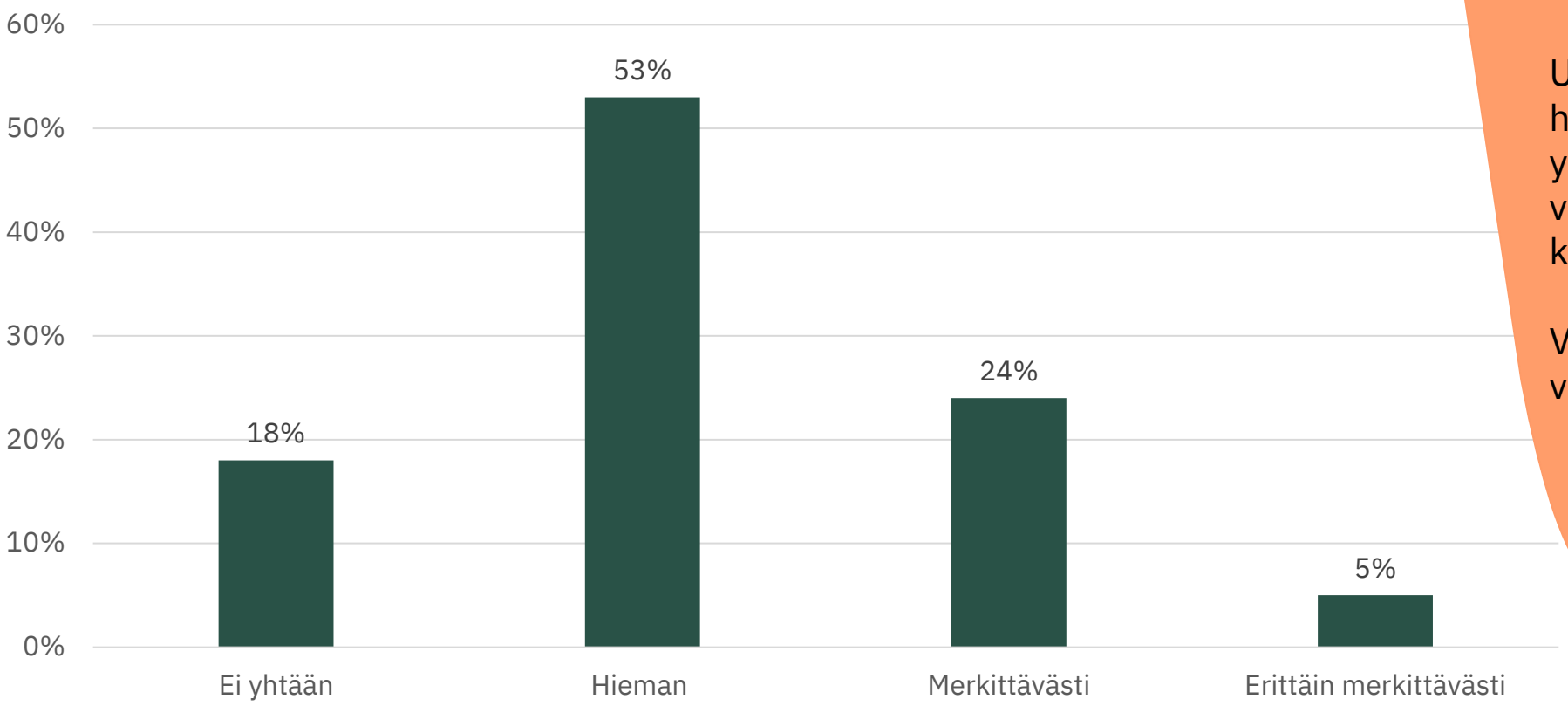
Suurvaltajännitteet ja Kiinan kasvava epävarmuus myös kasvava syy.

Vastuullisuus toimitusketjuissa selvästi korostumassa, syynä riskienhallinta, sääntely ja kumppanit.

Vastuullisuus Suomen viennin vahvuuksia.

Globaali kilpailu – miten EU pärjää?

Kuinka huolissanne olette Euroopan kilpailukyvystä suhteessa Yhdysvaltoihin?

EU:n talouskasvun uhkana ei ole vain Kiina-riippuvuus.

Kilpailu investoinneista kiristyy myös länsimaiden kesken.

USA:n IRA-elvytystoimien on herättänyt EU:n panostamaan yritysten kilpailukyvyn vahvistamiseen ja investointien kiihdyttämiseen.

Valtiontukikilpailussa emme voi voittaa.

EK:n vientibarometri

Yleistä

- EK:n vientibarometri tehdään **kaksi kertaa vuodessa**: tammi/helmikuu ja elo/syyskuu.
- Kyselyllä selvitetään **yritysten näkemys viennin kehityksestä** ja **vientimarkkinoiden muutoksista**.

Vientibarometri – syyskuu 2023

- Kysely toteutettiin **17.8-29.8.2023**.
- Kyselyyn vastasi **427 vientiyritystä**. Vastaajina olivat yritysten toimitusjohtajat tai muu ylin johto.
- Kysely suunnattiin **kaikille EK:n jäsenliitoille ja toimialoille.**